

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

זכרון עולם

האשה
החשובה ודופת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

בית המדרש דחסידי סוכטשוב סוכטשוב
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חתם סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ח ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

מסכת סנהדרין נ"א-נ"ז

בס"ד, כ' ניסן תש"ע

גליון מס' 567

השבוע בגליון

עדותו המרתקת של בעל "באר הגולה"

- ♦ כתיבת שם ה' על פרוכת של ארון קודש
- ♦ אסור לנקוב את שם ה' במחט
- ♦ נוסח מקוצר להפרשת תרומות ומעשרות
- ♦ הפרשת תרומות ומעשרות ממשקה תוסס
- ♦ בול שלא הוחתם נחשב בול 'משומש'?

- ♦ מדוע כל היהודים אינם שובתים יחד?
- ♦ גוי ששבת ביום שני חייב מיתה - מדוע?
- ♦ "וביום השביעי שבת" - לא בכל המקומות כאחת
- ♦ יהודי מארץ ישראל שלאחר הבדלה טס לניו-יורק ושם עדיין שבת

דף נו/א ואימא מיברז הוא

כתיבת שם ה' על פרוכת של ארון קודש

יהודי שהתגורר בארגנטינה ביקש לתרום פרוכת לארון הקודש בבית הכנסת שבו התפלל. כאשר ישבו עמו הגבאים ותכננו את מראה הפרוכת ואת הכיתוב שעליה, הביע התורם את רצונו שעל הפרוכת יתנוסס הפסוק (משלי כ/ז) "נר ה' נשמת אדם", כאשר שם ה' יכתב ללא קיצורים, אלא במילואו. אלא שכאשר הוזמנה המלאכה אצל אומן יהודי שומר תורה ומצוות, הוא הפנה את תשומת לבם לבעיה הלכתית חמורה שהגאון רבי מרדכי יעקב ברייש זצ"ל דן בה באריכות על פי דברי סוגייתנו, כלהלן.

אסור לנקוב את שם ה' במחט: דרך הרוקמים לצייר את האותיות על גבי הפרוכת ולאחר מכן הם רוקמים בחוט ובמחט לפי סימונים אלו. לכאורה, באופן זה אסור לרקום את שם ה'; שהרי הרוקם נוקב במחטו את שם ה' ומסוגייתנו עולה כי אין לנקוב את שם ה', משום שהדבר נכלל באיסור של מחיקת שם ה'. אמנם אין הוא נוקב את כולו כי אם חלק ממנו אך מכל מקום מדרבנן ודאי אסור הדבר [דעת ה"נודע ביהודה" שו"ת סי' קס"ט, שאיסור זה הוא מדרבנן. אך דעת הרמ"ע מפאנו, הובאו דבריו בתשובת מהר"ש ח"ב סוס"י ט"ז, שאיסור זה מהתורה הוא, ככל חצי שיעור האסור מן התורה].

הרוקם בבד מכסה את ציור שם ה': מלבד איסור זה המתעורר בעת רקימת שם ה'; התעוררו שאלות חמורות נוספות בבית המלאכה שבבואנוס איירס. וכגון, מאחר שבעל הבית צייר את האותיות ולאחר מכן פועלים נכריים רקמו לפי סימונים אלו, הרי שהם מכסים ברקימתם את כתיבתו. מאחר שהם אינם יודעים את לשון הקודש, אין להתייחס לאותיותיהם כאל שם ה'; שהרי אין כוונתם לכתיבה כלל. יוצא, איפוא, כי הוא יורה לעובדים במפעלו לכסות ולמחוק את שם ה' שנכתב על ידו!

כדי שלא להכנס לספקות וחששות הלכתיים אלו ואחרים רבים נוספים, בעל "חלקת יעקב" (שו"ת יו"ד סי' קנ"ו) הציע, כי כאשר האומן יצייר את האות ה' הוא יכתוב במקומה את האות ח', ולצד האות יסמן לפועל הנכרי עד היכן לרקום.

דבר העורך

שומר מצווה לא ידע דבר רע

ויתקי לומדי הדף היומי, ייהנו בוודאי למקרא שני הסיפורים הבאים. כמעט כל אחד מקובעי העיתים לתורה נתקל במהלך השנים באירוע או במשימה, ש"חייבו" אותו לבטל את קביעותו באותו יום, באופן "חד פעמי" בלבד. ההתגברות על היצר, תוך הבנה ברורה ומוחשית כי אנו מצויים בעולמו של הקב"ה, ולא יתכן כי נפסיד מאומה אם נעשה את רצונו, נוסכת תחושת עונג עלילי בלב הלומד, על שזכה להתעלות ולשלוט בעצמו.

שניים מקוראינו העשירונו בשני סיפורים מרתקים, המדגימים בזעיר אנפין את דברי מלכנו שלמה (קהלת ח/ה), "שומר מצוה לא ידע דבר רע".

"היה זה בשנת תש"י", פותח את סיפורו אב. **עם** סיום מלחמת העולם השנייה נותרו בפולין מתי-מעט יהודים ניצולים, אשר השלטון הקומוניסטי הגיף בפניהם את שערי ולא הניחם לצאת מן הארץ ספוגת הדם והדמעות אל ארץ אבותיהם.

לאחר ארבע שנות ציפיה, בשנת תש"י, נפתח חרך צר בגבולות המדינה ורבים מן הניצולים, ביניהם, הרב אברהם ישראל ארנברג ז"ל, אשר סיפר לי את המעשה הבא, מיהרו לצאת לעבר הארץ הקדושה.

"במהלך נסיעתנו ארצה, הגענו בערב שבת לעיר הנמל ונציה שבאיטליה, וכעבור מספר שעות התעטפנו בקדושתה של שבת איטלקית.

בבקר של יום שבת קדש המה מקום שהיינו וכולים איטלקים רבים שצצו משום מקום עם שלל מרכולתם הצבעונית. הרוכלים עשו את מלאכתם נאמנה, ופרסו בפנינו סחורות שלא ניתנו להשגה בפולין, וכן סחורות עוברות לסוחר בארץ יעדנו, ארץ ישראל.

המסחר החל פורח. אין אני ראוי לשפוט את האנשים אשר שבעה נפשם מרורים, ועתה אצו רצו בבהילות לרכוש סחורה מכל הבא ליד.

צניחו נשמת

הר"ר **ישעיה בריל** ז"ל
ב"ר יצחק ז"ל
נלב"ע י"ב בניסן תשס"ב
תנצב"ה
הונצח ע"י ידידינו
משפ' פרלמוטר שיחיו - גבעת שמואל

צניחו נשמת

מרת **ביה מזוז** ע"ה
בת ר' יוסף ושרינה ז"ל
נלב"ע כ' בניסן תשס"א
תנצב"ה
הונצחה ע"י ילדיה שיחיו

צניחו נשמת

מרת **פראדל גיטל גומבו** ע"ה
ב"ר שמואל ז"ל
נלב"ע כ"ה בניסן תשס"א
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו - ארה"ב

נר ה'

נשמת אדם

לעילוי נשמת

מרת **צפורה רנה נדל** ע"ה ב"ר יוסף ז"ל
נלב"ע כ' בניסן תשס"ח **תנצב"ה**
הונצחה ע"י ידידינו בני המשפחה שיחיו





דף נו/א והשני אומר אף אני כמוהו

נוסח מקוצר להפרשת תרומות ומעשרות

כידוע הפרשת תרומות ומעשרות היא פעולה מורכבת. תחילה יש להפריש תרומה. לאחר מכן יש להפריש מעשר ראשון ומן המעשר ראשון יש להפריש תרומת מעשר. כמו כן יש להפריש מעשר שני ולפדות מעשר שני ורבעי. עקב מורכבות הפעולה הוכן נוסח מיוחד לאמרו בעת ההפרשה. אלא שרבים אינם בקיאים בנוסח זה, ועל כן על הבא להפריש תרומות ומעשרות ונוסח ההפרשה אינו בידיו, להזהר מ"אילתור" נוסח עצמאי משלו, שמא לא יפרשו התרומות והמעשרות כראוי.

"חזון איש" זצ"ל ("חזון איש" דמאי סי' ט"ו ס"ק ו') כותב רעיון חדשני להפליא, שלא הוזכר על ידי הפוסקים האחרים: "מי שיש לו נוסח כתוב להפרשת תרומות ומעשרות על פי חכם, והוא בדרך ואין בידו הנוסח ואינו בקי להפריש, יקח יותר מאחד ממאה [+1%] ויאמר שיחול הכל כמו שכתוב בנוסחו כדת", ודיו: כלומר: המבקש להפריש תרומות ומעשרות יאמר, כי ההפרשה תחול כפי שכתוב בנוסח המצוי בביתו.

שתי ראיות מביא "חזון איש" לחידושו זה. האחת מן ההלכה והשנייה מסוגייתנו. הראייה מן ההלכה מתבססת על דברי הרמ"א ("שולחן ערוך" אבה"ע סי' ל"ח סעי' א') הכותב, כי הרוצה להתנות תנאי כדת וכדין רשאי לומר בקצרה, שתנאו יחול "כתנאי בני גד ובני ראובן", הלא הוא "אבי התנאים", שממנו נלמדו הלכות תנאים. הרי לנו כי די בציון הנוסח הכתוב במקום מסויים, ואין צורך לאמרו בפרוטרוט. הראייה הנוספת היא מסוגייתנו בה מבואר כי כאשר עדים מעידים שפלוגי ניאץ את שם ה', אין כל אחד ואחד מהם צריך לומר במפורש את אשר שמע, אלא די בכך שהראשון מעיד, והעדים הנוספים אומרים "אף אני כמוהו".

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א ("תשובות והנהגות" ח"א סי' תרס"ז וח"ד סי' רנ"ח) מעיר, כי אין אמירה מקוצרת זו מועילה אלא למי שמבין את ענייני ההפרשה והחילול. אולם מי שאינו מבין מה הוא עושה, אין מועילה לו הפרשה מעין זו והרי הוא כעד שיאמר "אף אני כמוהו" ואינו יודע מה אמר הראשון...

הפרשת תרומות ומעשרות ממשקה תוסס: "חזון איש" מסר כי אמירה מקוצרת זו כשרה היא לכתחילה, אך אין לתלמיד חכם לנהוג כן באופן קבוע, כי יש בזה משום "שכחת התורה ומיעוט ההתעסקות בה". אלא שהגר"ח קנייבסקי שליט"א העיר, כי לעיתים עדיפה הפרשה זו על פני ההפרשה השגרתית. כגון, כאשר אדם מבקש להפריש תרומות ומעשרות ממשקה תוסס. שכן, המפריש קובע מקום למעשר ראשון בצד צפון של הכוס, ולמעשר שני הוא קובע מקום בצד דרום של הכוס. כאשר הוא מפריש בנוסח הרגיל, יתכן מאד שעד שהגיע להפרשת מעשר שני כבר נע המשקה ממקומו, והמפריש עלול להחיל את ה"מעשר שני" על אותו משקה שהופרש כמעשר ראשון. לעומת זאת, ההפרשה בנוסח הקצר מחילה את הכל בשברירי שניות, ולפיכך, במקרה זה היא עדיפה ("דרך אמונה" תרומות פ"ג הל' ט' ב"באור ההלכה" ד"ה "מקום" ועיי"ש עוד).

דף נו/א גב וגזל... וישראל בכותי מותר

בול שלא הוחתם נחשב בול 'משומש'?

בסוגייתנו דנה הגמרא אם גזל נכרי מותר והראשונים מציינים כי דין זה שנוי במחלוקת תנאים (ב"ק קי"ג ב' עיי"ש חילוק בין גזל גמור להפקעת הלוואה, ב"מ ק"א ב'), אם הדבר אסור מן התורה [עיי' ברש"י ד"ה "וישראל בכותי מותר", שחולק, ועיי' בהגהות הגר"א וב"חוס המשולש" סי' י"ז]. לדעת בעלי התוספות (ב"מ פ"ז ב' ד"ה "אלא"), גם הסוברים שגזל נכרי מותר, מודים שהדבר אסור מן התורה כאשר עלול להגרם חילול ה' עקב כך [עיי' בר"ן, שלדעת הרמב"ם אינו אלא מדרבנן]. **להלכה** נפסק כי גזל נכרי אסור מן התורה (רמב"ם הל' גזילה ואבידה פ"א הל' ב', טור ו"שולחן ערוך" חו"מ סי' שמ"ח סעי' ב' וסי' שני"ט סעי' א', עיי' בש"ך ס"ק ב'. ע"ע "מנחת חינוך" מצווה רכ"ד אות ב').

עדותו המרתקת של בעל "באר הגולה": הפוסקים לדורותיהם שבו והתריעו מפני איסור זה ומחילול ה' הגדול הכרוך בעבירה זו. רדב"ז כתב (תשובות מכת"י סי' קס"ח), כי אין לפדות ממאסר את אלו היודעים שאסור לגזול מן הנכרי ועושים כן כדי להתעשר, מאחר שהם משומדים להכעיס. בעל "באר הגולה" הנוהג להסתפק בהערות קצרות ובציוני מקורות בשולי ה"שולחן ערוך", חרג ממנהגו בחלק חושן משפט סימן שמ"ח, העוסק בגניבת נכרי ובהטעייתו, וכתב (סעי' ב' אות ה'): "ואני כותב זאת לדורות, שראיתי רבים גדלו והעשירו מן טעות שהטעו העכו"ם, ולא הצליחו וירדו נכסיהם לטמיון, ולא הניחו אחריהם ברכה... רבים אשר קדשו ה' והחזירו טעויות העכו"ם בדבר חשוב גדלו והעשירו והצליחו, והניחו יתרם לעולליהם!"

אני עמדתי במקומי מחריש. שבת! שבת היום בעולם!
אט אט שככה ההמולה. כספם של הנוסעים תם, וערימת ה"מצואות" שביביותיהם תפחה וגבהה. תפוחי עץ היו הסחורה המבוקשת ביותר. הללו נמכרו בארגזים בעלי תכולה של חמישה קילו האחד, ונוסעים רבים הצטיידו במספר ארגזים מתוך מטרה למכור תפוחים אלו בארץ ישראל, אשר בחוף ימה היינו אמורים לנחות בתוך ימים אחדים.

מספר נוסעים ניגשו אלי ומתוך רחמים הציעו לי הלוואה, עד שירווח, כדי שאוכל גם אני לרכוש תפוחי עץ. הודיתי להם על טוב ליבם, והסברתי להם מעדנות, כי את יום השבת אני מקדיש לאלוקי השמים והארץ. הללו נדו לי בראשם והסתלקו כלעומת שבאו.

לעת ערב קיבלנו הוראה להעביר את חפצינו לאוניה בשם "גלילה", שעגנה בנמל, ושעליה נפליג ארצה. בהתרגשות רבה ארגנתי את חפצי הדלים, בעוד הסובבים אותי עמסו את תפוחיהם על עגלות ועל גביהם של סבלים איטלקיים, והתמקמתי עם רעייתי ושני ילדי ב"גלילה".

תוך שלש שעות התמלאה האוניה עד אפס מקום באנשים, נשים וטף, ובחבילות אין ספור. משדגשה הסאה, פקד רב החובל על כל באי האוניה, להעביר את צרורותיהם, חבילותיהם, מזוודותיהם וארגזיהם פנימה, אל בטן האוניה, מלבד חפציהם האישיים.

בסיועם הנמרץ של מלחי האוניה וקציניה, רוקנו כל התאים מתכולתם, למגינת ליבם של הנוסעים.

עלינו על יצוענו מתוך תחושת נעימות. הנה, אנו חוזרים הביתה. עם בוקר התעוררו ולהפתעתנו נוכחנו לדאות, כי לא גלי ים ושמים כחולים סובבים אותנו, כי אם נופה המרהיב של נוציה. התברר כי מחמת עיכוב כלשהו תפליג האוניה רק בשעות הבוקר המאוחרות.

התעטפתי בטלית והתעטרתי בתפילין, ובעמדי על סיפון האוניה הודיתי ליוצר הבריאה על נפלאות בראשית ועל כל מה שגמלני מעודי ועד היום הזה, בו אנו אמורים להפליג לארץ חמדתנו, ארץ אשר אליה לא זכו להגיע אבותי ואבות אבותי, נוחם עדן.

כעבור זמן מה, החל הנמל שוקק חיים. **שוב** אותם ורוליק, אשר דבר עיכוב האוניה גונב לאוזניהם במהירות, חשו לנמל ופרסו את מרכולתם. **מיהרתי** להצטייד במעט הדולרים אשר לי וירדתי אל הנמל, שם נכונה לי הפתעה נעימה. הקונים היו מועטים, שכן, כספם של רוב הנוסעים אזל ביום הקודם, ולפיכך מחירי התפוחים ירדו פלאים.

רכשתי מספר רב של ארגזי תפוחים. היה לי זמן לבחור את המובחרים שבהם. איש לא דחק בי, המסחר התנהל בנחת, ואחת למספר דקות מלאתי את תאי האישי בארגז תפוחים נוסף.

בשלוה וביישוב הדעת רכשתי את התפוחים, ובתוך האניה כיסיתי את הסחורה מחשש עינאי-בישא. זמן קצר לאחר מכן, בשעה אחת עשרה לפני הצהריים, הפליגה האוניה לדרכה. החוקתי את הארגזים בתאי, באין פוצה פה ומצפצף, ובמשך כל הנסיעה הקפדתי לטפל בהם, לוודא שייכנס אוויר צח ביניהם ולהחזיקם במצב תקין.

ביום שישי אחר הצהריים הגענו בע"ה לחיפה, והועברנו לשער העליה. בבקרו של יום ראשון הופיעו במקום סוחרים, שחפצו לקנות מהעולים החדשים את הניתן לקנות. המטענים הוצאו כבר מבטן האוניה, וכשהובאו ארגזי התפוחים, חשכו עיניהם של בעליהם. מקצתם נרקבו, מקצתם נראו כצלויים באש ואף לא אחד מהם צלח עוד לאכילה, לבעליהם ההמומים לא נותר אלא להשליכם לפחי האשפה. לעומת זאת, התפוחים שלי היו תאוה לעיניים, טובים וטריים. כמוכן, שזכיתי למכור אותם במחיר טוב ורווחי הנאים שיעו לי ולבני ביתי בהתערותנו בארץ ישראל.

ונקנה במעשה מעניין שאירע לפני יותר משלושים שנה, אשר הובא לידיעתנו על ידי הרב ד.ו. **"בראשות** אחד הכוללים שבירושלים עומד יהודי תלמיד חכם, אשר רישומיה של חוויה נפלאה



שעברה עליו לפני שנים רבות חיים בקרבנו, כאילו התרחש הדבר זה עתה. **אותו** יהודי, אברך צעיר היה אז, ועם חתונתו הוא קיבל על עצמו בלי נדר, כי לא יפסיק מלימודו בזמנים שבהם קבע עיתים לתורה. בטרם החלטה זו הוא קיבל את הסכמתה הנלבבת של רעייתו הטרייה לכך, ובמשך שבועות אחדים עמד מיועדנו בקבלתו ללא קשיים מיוחדים. **יום** חמישי. השעה חמש אחר הצהריים. האברך הצעיר ישב בהיכל ישיבת מיר שבירושלים ושקד על תלמודו, כשלתע נזכר. דגים. הדגים של שבת. היה זה תפקידו לקנות את הדגים.

הבול שלא הוחתם בדואר: בניגוד לגזל נכרי שאסור מן התורה, אבידת נכרי מותרת (להלן ע"ב). לפיכך, במקרים מסויימים יש לדון אם הם נחשבים כגזל או כאבידה. כך אנו מוצאים את הגאון רבי שמואל דוד הכהן מונק זצ"ל, בעל שו"ת "פאת שדך" המספר (ח"ב סי' קמ"ט), כי קיבל בדואר מכתב מבוטל, אשר בטעות לא הוחתם על ידי שירות הדואר, והסתפק אם בול זה נחשב כאבוד מן הנכרי, או כגזול מידי. מחד גיסא, ניתן לדון את הבול כאבוד, אחר ש"נעלם" מעיני המחתיים. מאידך גיסא מה הבדל יש בין בול זה לבול שהוחתם בגושפנקא? שניהם משומשים המה, אלא שלזה חותמת על כך ומזולתו נעדרה החותמת. "חזון איש" זצ"ל שנשאל על כך ענה, כי מסתבר שהבול כבר נפסל, ושימוש נוסף בו נחשב כגזל ("מעשה איש" ח"ה).

דף נח/ב אפי' שני בשבת

מדוע כל היהודים אינם שוכתים יחד?

עקב צורתו העגולה ככדור של עולמנו, אין השמש מאירה את פני האדמה בזמן אחד. לכן, כאשר בארץ ישראל החמה לוחטת, שוררת עלטה כבדה במקומות אחרים, וחוזר חלילה. נתון זה מעורר את השאלה אשר רבים וטובים התחבטו בה, כעדותו של רדב"ז: מאחר ששבתית היום השביעי היא זכר למעשה בראשית - לשבתית הקב"ה ממעשה בריאת העולם, האם לא היה מן הראוי שהעולם כולו ישבות כאחת לציון הדבר? לדוגמה: שבכל העולם ישבתו לפי זמן השקיעה והזריחה במרה, שם נצטוו בני ישראל על השבת?

השבת מיוחדת לכל יהודי: רדב"ז (שו"ת ח"א סי' ע"ו) מבאר כי שאלה זו מבוססת על ההנחה ששבת קודש הוא יום שבתה ומנוחה כללית לכל העולם. ברם, האמת היא ששבת קודש מיוחדת היא לכל יהודי ויהודי לפי מקומו, שהרי השבת "אות היא ביני וביניכם", ולפיכך, על כל יהודי לשמור במקום המצאו על האות והסימן שציווהו הקב"ה. אמור מעתה, השבת היא היום השביעי שלאחר ששת ימי המעשה. בכל מקום מונים ששה ימי מעשה, לפי מניין ששת ימי בראשית, ושוכתים ביום השביעי.

גוי ששבת ביום שני חייב מיתה - מדוע? סיוע לביאורו מוצא רדב"ז בסוגייתנו, בה מבואר כי נכרי ששבת חייב מיתה גם אם הוא שבת ביום השני בשבוע. מה לשבת וליום השני בשבוע? אין זאת, אלא שיום השבת הוא היום השביעי לאחר ששה ימי עבודה, עד כדי כך שאם נכרי עבד ששה ימים רצופים ונח ביום השביעי, הרי הוא נחשב כמי ששבת וחייב מיתה, אף על פי שהוא היום השני בשבוע! חיזוק לדבריו גם מוצא רדב"ז בגמרא (שבת ט"ז), בה מבואר, כי ההולך במדבר ואיבד את חשבון הימים "מונה ששה ומקדש שביעי". שוב, מוכח, כי השבת נמסרה לכל יהודי ויהודי באשר הוא, ואין היא יחידת שבתה שירדה על כל העולם [בבית מדרשנו העירו, כי ברש"י ובר"ן שם מבואר, כי דין זה של מונה ששה ומקדש שביעי הוא מדרבנן, זכר לשבת. לפי"ז אין עניינו לנידון דידן, שהוא מעיקר הדין].

"וביום השביעי שבת" - לא בכל המקומות כאחת: מהר"ט ("צפנת פענח") מתייחס לנושא זה בדרך שונה. לדבריו, תהליך בריאת העולם לא התרחש בעת אחת בכל מקום, אלא כשאמר הקב"ה "תוצא הארץ דשא", החלה הארץ להצמיח דשא ממקום מסויים, והתהליך המשיך על פני כל העולם במשך עשרים וארבע שעות רצופות עד שהדשא צמח בעולם כולו. כלומר: בריאת העולם עצמה לא ברגע אחד היתה, אלא בכל מקום לפי זמניו הוא. גם "חתם סופר" זצ"ל כתב בסגנון דומה, והוסיף כי גם שבתית הקב"ה ביום השביעי לא היתה בבת אחת בכל המקומות, כי אם בכל מקום בעת שהסתיים היום השישי שבתה בריאת העולם. מעתה, ברור, איפוא, כי כשם שהקב"ה שבת ביום השביעי בכל מקום לפי זמנו, כך גם מצוות השבת ניתנה בכל מקום לפי זמנו (הובאו בשו"ת "משפטי עוזיאל" או"ח סי' כ"ט).

נסא דברכתא

מעומקא דליבא נשגור בזאת ברכת מזל טוב לרגל השמחה השרויה במעונם של הרבנים מגידי השיעורים מבית מדרשנו **הרה"ג אהרן ברוכים שליט"א** ביהכ"נ היכל דוד - תל אביב לרגל הולדת הבת **הרה"ג יעקב חלמיש שליט"א** ביהכ"נ המרכזי - שומריה לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות **הרה"ג יעקב כהן שליט"א** ביהכ"נ המרכזי - תפרח לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות **הרה"ג יצחק זאב לנדאו שליט"א** ביהכ"נ תפילה למשה - אשדוד לרגל הולדת הבת בברכת התורה ולומדיה **מאורות הדף היומי**

הקדם והנצח

את נשמת יקריך ז"ל

שיום הזיכרון שלהם חל בחודשים:

סיון - תמוז - אב - אלול

בגמרא המיוחדת

"מהדורת נר תמיד"

בהוצאת מאורות הדף היומי

כתב בעל החפץ חיים:

"...וכזה יראה הוא בעצמו לעשות לעילוי נשמת אביו ואמו שעמלו בכל כוחותיהם עליו... יתנדב עבודו איזה ספר הצריך לרבים ללמוד בו, ויכתוב עליו את שמו, ובכל עת שילמדו בו יהיה לנחת רוח. וכן ראיתי רבים נוהגים"

נשרות אלפי גמרות מודפסות ונלמדות לעילוי הנשמה המונצחת בעמוד הגמרא

לפרטים והרשמה: (שי)

טל. 03-5775307 פקס. 03-7601020

לעילוי נשמת

מרת **ריזל קוט** ע"ה

בת הר"ר פנחס וצלר ז"ל נלב"ע כ"א בניסן תשנ"ה

תנצב"ה

הונצחה ע"י בניה הר"ר פנחס צני קוט - פ"ת והר"ר יוסף מרדכי קוט - מלבורן אוסטרליה

לעילוי נשמת

הר"ר **מיכאל ארדן** ז"ל

ב"ר משה אלתר ז"ל נלב"ע כ"ד בניסן תשל"ב

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו



הדף היומי

סנהדרין נ"א-נ"ז

כ"ו ניסן

אם נבקש לתמצת בקצרה את ההבדל בין הסברו של רדב"ז להסברו של מהרי"ט ו"חתם סופר", ננסח זאת באופן הבא: הכל מסכימים כי כל יהודי מצווה לשמור שבת ביום השביעי שחל במקום שהותו. אלא שהשאלה היא מהיכן נובע חיובו לשבות. לדעת רדב"ז חיובו הוא משום שכל יהודי מצווה לשבות, וזמן מצווה זו נקבע לפי מקום שהותו. לדעת מהרי"ט ו"חתם סופר" חיובו לשבות נובע מן העובדה שבמקום שהותו חל היום השביעי. הוי אומר: מקום שהותו הוא המחייבו, ואינו מהווה אמצעי להגדרת זמני המצווה בלבד.

יהודי מארץ ישראל שלאחר הבדלה טס לנוי - יורק ושם עדיין שבת: בדורות האחרונים התעוררה שאלה מעניינת: כיצד ינהג יהודי בן ארץ ישראל שהבדיל במוצאי שבת על הכוס, עלה על מטוס "קונקורד" ונחת בניו יורק בשבת אחר הצהרים. מחד גיסא, הוא כבר קיים השבוע את מצוות השבת. מאידך גיסא, במקום שבו הוא שוהה כעת תקף היום השביעי המחייב שביתה ממלאכה. בספק זה דנו האחרונים, ובצדדיו של הספק אנו מוצאים גם את ההבדל בין הסברו של רדב"ז להסברו של מהרי"ט ו"חתם סופר" הנזכרים לעיל. שכן, לדעת מהרי"ט ו"חתם סופר", חיוב היהודי בשמירת השבת נובע מן העובדה שבמקום שהותו חל היום השביעי שבו שבת א-ל מכל מלאכה. לפיכך, בכל מקום שבו חל היום השביעי חייבים היהודים בשבתה, גם אם שבתו קודם לכן במקום אחר. לעומת זאת לדעת רדב"ז הרי השבת ניתנה לכל יהודי בנפרד, וצווי אלוקי פוקד על היהודי - בכל שבוע שבות יום אחד. מעתה, יהודי שכבר שבת בשבוע זה וקיים מצווה זו, אינו צריך ואף מצווה לא תעלה בידו אם קיימה פעם נוספת. יש לציין כי נידון זה הוא מדין תורה בלבד, אך מדרבנן לכל הדעות עליו לנהוג לחומרא, כמקום שהוא נמצא בו כעת (האדמו"ר מגור זצ"ל בעל ה"אמרי אמת" בפסקי תשובה ח"ג סי' רנ"ב, סובר שכיון שכבר קיים את מצוותו בשלמות, אינו חוזר ומתחייב - עיי"ש שדן לעניין יו"כ ופסח. לעומת זאת בשו"ת "בצל החכמה" ח"ד סי' פ"ג מצדד, שכיון שנמצא כעת במקום שיש בו קדושת שבת, הוא חייב בזה מדאורייתא. ועיי' שו"ת "תורה שלימה" בראשית אות ת"ל, ועיי' שו"ת "אור לציין" סי' י"ד).

ולהביאם לביתו. את כל השאר עשתה רעייתו טוב עמם. דגים לשבת.
מיודענו נע על מקומו בחוסר נוחות. חנות דגים שוקקת ממוקמת סמוך למקום לימודו. הוא זקוק למספר דקות בלבד כדי לרכוש את הדגים לכבוד שבת מלכתא, ומיד ישוב לצלול בים התלמוד.
 כן, לא, כן, לא, כן, לא!!!
"סיימתי את סדר לימודי, כרגיל", סיפר, "בשעת ערב מאוחרת, ופסעתי לביתי שבשכונת גבעת שאר בירושלים.
ככשי העולה גבעת שאולה, בצומת הכניסה לירושלים, הבחנתי ברוכל ערבי הניצב במקום ולמרגלותיו ארגז גדול עמוס בדגים טריים!
לשמחתי הרבה, הדגים היו כשרים לאכילה, ורכשתי מידי דג גדול ממדים.
יותר משלושים שנה חלפו מאז, ומעולם לא נתקלתי ברוכל כל שהוא שעמד שם למכור דגים! **מעולם** לא חקרתי אם אליהו הנביא היה זה. לדידי, די היה בכך שהקב"ה גילגל את רגליו של ערבי אלמוני היישר אל שכונתי, כשארזג דגים באמתחתי, לאחר ששמרתי על קביעות העיתים לתורה.

את טעמו של הדג הזה לא אשכח כל ימי!
שומר מצווה לא ידע דבר רע!!!

המעוניין לזכות את הרבים
 בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת
 שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל,
 מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי,
 ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה.
 כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק, פקס: 03-570-67-93
 mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

השבת
מחויבים בלימוד

עונג לימוד

משפחה

חדש! מאורות השבת חלק ח'

חידוש לכל המשפחה. בכל שבת

יש לכם הזדמנות להוסיף לחזקת הלימוד אלף המשפחות כבר נהנות מדי שבת מלימוד הלכה ובמשפחות ובמחשבה או חזקת לימוד המשנה ומחזקת את חזקת בין מיליוני המשפחות והמחשבות. זה ברכה לכל המשפחות יחדיות. אהם סבורים.

נושאי הלימוד בכרך זה:
 ענייני חול בשבת, כ"ז ש"ז
 בשבת, חשימוש ברכה
 ובמסמך, רחיצה בשבת
 חג המנוחות, נוסחון, חול

לפרטים והזמנות: 1700-500-151

להשיג בחנויות הספרים